

Ferenczi Sándor, Freund Antal

Beszámoló a Budapesten megrendezett V. Nemzetközi Pszichoanalitikus Kongresszusról, 1918. szeptember 28-29.*

A. A kongresszus előtörténete

Dr. Karl Abraham, a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesület Allensteinben tartózkodó elnöke a bécsi helyi csoport helyettes titkárának, dr. Hanns Sachsnek az ösztönzésére kísérletet tett arra, hogy immár öt éves szünet után a továbbra is dúló háború ellenére az alapszabályban tervbe vett kongresszust megrendezze. Emellett szólt az érv, hogy a kongresszus a helyi csoportok kölcsönös érintkezése szempontjából – a háború következményeképpen a személyes kapcsolattartás és eszmecsere ugyanis komoly fennakadásokat szenvedett – kiemelkedő jelentéssel bír. Az elnök egyetértését fejezte ki a javaslattal kapcsolatban, és kikérte azon helyi csoportok képviselőinek véleményét, akiknek módjában állt a kongresszuson való részvétel.

Mivel valamennyien beleegyezően nyilatkoztak, szervezőbizottság alakult, amely a kongresszus helyszínéül Breslout jelölte meg, időpontjául pedig szeptember 21-22-ét tűzte ki.

A különböző technikai és utazási nehézségek következtében szeptember elején a szervezők úgy döntöttek, hogy a kongresszust Budapestre helyezik, és új dátum, szeptember 28-29-e mellett döntöttek, majd a szükséges előmunkálatok lezárása után össze is hívták.

---

* A fordítás forrása: Sándor Ferenczi, Anton von Freund (1919): Bericht über den V. Internationalen Psychoanalytischen Kongreß in Budapest, 28.–29. September 1918. *Korrespondenzblatt der Internationalen Psychoanalytischen Vereinigung. Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse*, 5(1):52-57.

B. A kongresszus jegyzőkönyve

Az V. Nemzetközi Pszichoanalitikai Kongresszust dr. Karl Abraham elnökletével 1918. szeptember 28-án és 29-én rendezték meg Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében.

A kongresszus titkárai dr. Otto Rank és a betegség által akadályozott dr. Hanns Sachs helyett dr. Lévy Lajos és dr. Radó Sándor.

A kongresszus résztvevői

I. A hivatalos megbízott küldöttek

Bárczy István dr. főpolgármester és Wildner Ödön dr. tanácsnok, Budapest székesfőváros részéről;

Szepessy Sándor dr. főtörzsorvos és Németh Ödön dr. törzsorvos a magyar kormány részéről;

dr. Adalbert Pausz vezértörzsorvos és dr. Friedrich Valek főtörzsorvos, az osztrák kormány részéről;

Casten prof. dr. törzsorvos és Holm dr. törzsorvos, a porosz kormány részéről.

II. A Nemzetközi Pszichoanalitikus Egyesület tagjai

Dr. Karl Abraham, Berlin, jelenleg Allenstein

Dick Manó, Budapest

Dr. Max Eitingon, Berlin, jelenleg Miskolcz

Dr. Jan van Emden, Hága

Dr. Paul Federn, Bécs

Dr. Felszeghy Béla, Budapest

Dr. Ferenczi Sándor, Budapest
Prof. Dr. Sigmund Freud, Bécs
Dr. Freund Antal, Budapest
Dr. R. Gerstein, Hamburg
Hugo Heller, Bécs
Dr. Eduard Hitschmann, Bécs
Dr. Hollós István, Nagyszeben, jelenleg Budapest
Ignotus-Veigelsberg Hugó, Budapest
Dr. Ludwig Jekels, Bécs
Dr. Jellinek Márton, Budapest
Dr. Lévy Lajos, Budapest
Dr. Hans Liebermann, Berlin, jelenleg Allenstein
Dr. Hermann Nunberg, Bécs
Dr. Johan van Ophuijsen, Hága
Dr. Pfeifer Zsigmond, Budapest
Dr. Radó Sándor, Budapest
Dr. Otto Rank, Bécs, jelenleg Krakkó
Dr. Theodor Reik, Bécs
Dr. Révész Erzsébet, Budapest
Dr. Róheim Géza, Budapest
Dr. Hanns Sachs, Bécs
Dr. Isidor Sadger, Bécs
Dr. Eugénie Sokolnicka, Varsó
Dr. Maximilian Steiner, Bécs
Dr. Szilágyi Géza, Budapest
Dr. Victor Tausk, Bécs, jelenleg Belgrád

III. Vendégek

Dr. Alcsúti Ágost és neje

Bálint Aladár

Berény Róbert

Dr. Bródy Dániel és neje

Dr. Bródy György

Dr. Bródy Samuné

Dr. Buzay B.

Dénes Zsófia

Dénes Zsigmondné

Dick Manóné

Dr. Dubovitz Emil

Dr. Dubovitz Hugóné

Elek László

Erdős Aladárné

Dr. Fekete Ignác

Ferenczi Lajosné

Földes Erzsébet

Földes Lajos

Anna Freud

Ernst Freud

Prof. Dr. Freud Zsigmond neje

Dr. Freund Antalné

Garai Jolán

Prof. Dr. Goldziher Károlyné

Prof. Dr. Heller Bernát

Hollós Olga

Honti Nándor

Ignotus Hugóné

Jellinek Hedvig

Dr. Klein Artúrné

Kozma Lilli

Dr. Lévy Lajosné

Litván József

Mai Artúrné

Dr. Oláh Gusztáv

Pálos Gézáné

Dr. Pfeifer J. neje

Polányi Zsófia

Porges Józsefné

Rajk Miklós

Reményi Ferenc

Rényi Artúr

Rényi Edit

Prof. Dr. Révész Géza

Irene Scheer

Dr. Schiller Félixné

Dr. Schuster Gyula

Serbacic Károly

Dr. Ernst Simmel

Dr. Max Steiner neje

Dr. Stricker-Polányi Laura

Dr. Szabó Sándor és neje

Dr. Szilágyi Gézané

Szilárd Béla

Prof. Dr. Vámbéry Rusztem

Dr. Varjas Sándor

Dr. Zwillinger Hugó

A kongresszust Budapest székesfőváros képviselői üdvözik; az elnök, dr. Karl Abraham köszönti a hivatalos küldötteket és a kongresszus többi résztvevőjét, továbbá kifejezést ad afeletti örömének, hogy a rendkívüli nehézségeket legyőzve sikerült semleges országok egyesületi tagjainak részvételét és közreműködését kivívni, különös tekintettel az újonnan alakult holland helyi csoport jelenlévő hágai képviselőire, dr. van Emdenre és dr. van Ophuijsenre. Beszámol dr. Pfister (Zürich) távirati közléséről – akinek egy haláleset akadályozta meg részvételét –, mely szerint Svájcban folyamatban van a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesület egy új helyi csoportjának létrejötte.

Felolvasásra kerülnek az üdvözlőlevelek: Göttingenből Lou Andreas-Salomé, Kreuzlingenből L. Binswanger dr., Bécsből Emanuel Löwy egyetemi professzor dr. és Nepalleck dr., Zürichből Oberholzer dr. és neje és Pfister dr. üdvözölte a kongresszust. Az elnök végül meleg szavak kíséretében emlékezik meg az előző kongresszus óta elhunyt kiváló tagokról: dr. Stegmanról (Drezda), dr. Reitlerről (Bécs) és dr. Staerckeről (Utrecht).

Tudományos program

A program a háborús neurózisok pszichoanalíziséről szóló diszkusszióval indult. A téma referensei Ferenczi Sándor dr. honvéd-ezredorvos, Karl Abraham dr., az allensteini (Kelet-poroszország) 20. hadtest pszichiátriai állomásának vezetője és vendégként Ernst Simmel dr., a poznani 19. sz. Festungslazarett für Kriegsneurotiker vezető főorvosa.

A diszkusszió résztvevői: prof. dr. Casten törzsorvos, (Berlin), dr. Federn (Bécs), prof. dr. Freud (Bécs), dr. Hollós (Zagráb), dr. Liebermann (Allenstein), dr. Van

Ophuijsen (Hága), dr. Pfeifer (Budapest), dr. Sadger (Bécs), dr. Tausk (Belgrád). A diszkusszió a főreferens, Ferenczi dr. rövid zárszavával és Abraham dr. elnök összefoglalójával zárult.

Előadások:

dr. Van Emden (Hága): „Analyse einer Sensation am Kopfe im Traum.” [Egy álombeli fej-szenzáció analízise]

Freud prof. (Bécs): „Wege der psychoanalytischen Therapie.” [A pszichoanalitikus terápia útjai]

Jellinek Márton (Budapest): „Ethnologische Beiträge zur Psychologie der Freundschaft.” [Etnológiai adalékok a barátság pszichológiájához]

Dr. van Ophuijsen (Hága): „Die Frigidität des Weibes.” [A nő frigiditása]

Dr. Otto Rank (Bécs): „Mythus und Märchen.” [Mítosz és mese]

Dr. Róheim Géza (Budapest): „Das Selbst.” Eine völkerpsychologische Studie. [A Selbst. Egy etnológiai tanulmány]

Dr. I. Sadger (Bécs): „Neue Forschungen zum Kastrationskomplex.” [A kasztrációs komplexus újabb kutatásai]

Dr. Viktor Tausk, császári és királyi főorvos (Bécs, jelenleg Belgrád): „Psychoanalyse der Urteilsfunktion.” [Az ítélőfunkció pszichoanalízise]

Szervezeti kérdések és pénzügyek

A kongresszus délutáni ülésén zajlott a pénzügyek megtárgyalása, valamint a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesület nagygyűlése.

Dr. Karl Abraham elnök beszámol a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesületnek az 1913-as müncheni kongresszus óta folytatott tevékenységéről. Ezt követően arról határoznak, hogy valamennyi helyi csoport elnöke állítsa össze, és az egyesület titkárának 1919. január 1-ig küldje el tagjainak pontos név- és címlistáját. Döntés születik továbbá arról is, hogy az elnökség által meghatározandó összeget mint a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesület tagdíját valamennyi helyi csoport fizesse be

tagjai után, és az elmúlt években elmaradt valamennyi tagdíjbefizetést is a fenti időpontig juttassa el az egyesület titkárához.

Dr. van Emden beszámol a hollandiai pszichoanalitikus mozgalomról és az angliai és amerikai viszonyokra is kitér; a titkár felolvassa a holland csoport beküldött beszámolóját az 1917-ben tizenhárom tagot számláló egyesület munkájáról.

Freud professzor bejelenti, hogy az egyesület egyik tagjának sikerült a nemzetközi kulturális törekvések támogatására rendezett gyűjtés eredményét a pszichoanalitikus mozgalom céljaira fordítani: ez oly módon történt, hogy Budapest székesfőváros főpolgármestere, aki az összegyűlt összeg felett rendelkezett, neki magának (Freud professzornak) személyes rendelkezésére bocsátotta azt.

Freud professzor az adományozók óhajának úgy kíván eleget tenni, hogy a rendelkezésére bocsátott pénzalapot tudományos publikációk támogatására, különösen az egyesületi folyóiratok ügyeinek hatékony rendezésére fordítja. Kész arra, hogy ezen akció jelentősebb folyamatait a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesület elnökével vagy közgyűlésével időközönként tudassa.

Ezenkívül elhatározzák azt is, hogy az egyesületi folyóiratok viszonyainak hatékony szabályozásával az elnökséget bizzák meg. Ennek érdekében és ezzel egyidejűleg az elnök teljhatalmat kap a feladatra. Dr. Abraham a *Jahrbuch für Psychoanalyse*, leginkább a már régóta esedékes és különösen hasznosnak bizonyult gyűjtőreferátumok újramegjelenését sürgeti. Freud professzor a könyvnyomtatás-ipar nehézségeire hívja fel a figyelmet és Abraham szerkesztőségi tagságát indítványozza az *Internationale Zeitschrift*-nél, amely átmenetileg a helyére lépett. Dr. Abraham elfogadja a felkérést.

Döntés született egyidejűleg arról is, hogy a jövőben az *Imago* is hivatalos egyesületi folyóiratnak számít, és előfizetésének árát (a tagok számára) a helyi csoportok teremtik elő külön tagdíjbefizetésekből. Ezzel kapcsolatban a helyi csoportok a későbbiekben fognak részletes tájékoztatást kapni. E tárgy megvitatása Lévy dr. és Tausk dr. részvételével zajlott.

Dr. Nunberg az új tagoknak a Nemzetközi Pszichoanalitikai Egyesületbe, ill. azok helyi csoportjaiba történő felvétel módozatait érintő indítványával kapcsolatban nem született határozat. Dr. Federn – a következő kongresszusok napirendjét érintő – javaslatát elnöki hatáskörbe sorolták, Tausknak a folyóiratok szerkesztésére vonatkozó észrevételei pedig a folyóirat szerkesztőségére tartoznak.

Dr. van Emden a kongresszust meghívja a Hágában, Hollandiában rendezendő következő ülésre.

Ezt követően az egyesület közgyűlése zajlik. Az eddigi elnök, dr. Karl Abraham javaslata nyomán egyhangúlag dr. Ferenczi Sándort választják elnökké, aki elfogadja a tisztséget. Egyesületi titkárrá Freund Antalt jelöli ki.

Az újonnan választott elnök, dr. Ferenczi Sándor a nemzetközi kapcsolatok mielőbbi újraéledését szorgalmazza, amit elsősorban a semleges államok helyi csoportjai segíthetnek elő közreműködésükkel; reményét fejezi ki, hogy a következő kongresszus valóban „nemzetközi” lesz. Ezen kívánság a kongresszus valamennyi tagjánál lelkes helyeslésre talál.

Végül a dr. Ferenczitől származó javaslat, miszerint az egyesület fejezze ki háláját a kongresszus elnökének, dr. Karl Abrahamnak a tisztség kiváló ellátásáért, egyöntetű elfogadásra talál.

A tanácskozás Dr. Karl Abraham leköszönő elnök rövid beszédével zárul, amelyben a kongresszus tudományos és szervezésbeli sikereit méltatja, és köszönetét fejezi ki a budapesti helyi csoportnak.

C. A kongresszus budapesti fogadtatása

Budapest városa a kongresszus résztvevőinek elszállásolására a város újonnan épült termálfürdőjét, a Gellértfürdő szállót bocsátotta rendelkezésre; e hotel „márványtermében” került sor a kongresszus előestéjén a résztvevők kötetlen összejövetelére. Szeptember 28-ának estéjén a kongresszus résztvevőit Budapest városa a Hotel Bristolban látta vendégül, ahol a kongresszus tiszteletére ünnepi vacsorát rendezett. Ebből az alkalomból dr. Wildner Ödön tanácsnok Budapest székesfőváros nevében igen szellemes és a kongresszust méltató pohárköszöntő beszédet tartott, amiért dr. Eduard Hitschmann (Bécs) mondott köszönetet a kongresszus résztvevőinek nevében.

A résztvevők szállítása – a Gellért Szállóból a Tudományos Akadémiára – a kongresszus mindkét napján a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt. által rendelkezésre bocsátott dunai gőzhajón történt.

Friedrich Melinda fordítása